

Povratak prognanika i izbjeglica u Hrvatskoj: napredak do kraja 2004. godine

Povratak prognanika i izbjeglica u Hrvatskoj

- Ukupno registriranih povratnika od početka procesa povratka 1995. godine: 330.727 povratnika, i to 215.579 prognanika većinom građana hrvatske nacionalnosti (65%), te 115.148 manjinskih povratnika građana srpske nacionalnosti (35%) – 83.162 povratnika iz Srbije i Crne Gore, 8.232 iz Bosne i Hercegovine i 23.754 raseljenih osoba koje su boravile u hrvatskom Podunavlju.
- Tijekom 2004. godine u Hrvatsku se vratilo **12.478 povratnika**, od kojih su 7.295 povratnici srpske nacionalnosti (58%) i 5.183 prognanici uglavnom hrvatske nacionalnosti (42%).

Preostali prognanici i izbjeglice u potrebi za trajnim rješenjem:

U potrebi za konačnim rješenjem je ukupno **34.621 prognanika i izbjeglica**, koji se rješavaju povratkom svojim domovima ili kroz lokalnu integraciju u Hrvatskoj:

5.858 prognanika u Hrvatskoj – 4.584 iz hrvatskog Podunavlja i grada Vukovara, te 1.274 iz ostalih područja Hrvatske (većina u potrebi za stambenim zbrinjavanjem);

3.655 izbjeglica iz BiH i Kosova koji su još uvijek pod izbjegličkom zaštitom u Hrvatskoj,

1.682 interno raseljenih osoba u hrvatskom Podunavlju, većinom građani srpske nacionalnosti;

6.454 osoba u statusu povratnika koji su na organiziranoj skrbi Ministarstva;

najmanje 12,245 izbjeglica iz Hrvatske koji još borave u SiCG i BiH i podnijeli su zahtjeve za povratak u Hrvatsku – većina su hrvatski građani srpske nacionalnosti;

4.727 privremenik korisnika zauzete privatne imovine koju moraju napustiti zbog povrata imovine vlasnicima – većina korisnika su izbjeglice iz BiH i SiCG u potrebi za stambenim zbrinjavanjem.

- Vlada je od početka ove godine donijela niz mjere za ubrzanje procesa povrata imovine i drugih procesa vezanih za povratak, između ostaloga u ožujku je osnovala Povjerenstvo za povratak prognanika i izbjeglica i povrat imovine zaduženo za praćenje i nadgledanje povratnika i povrata imovine. Napredak se u prvom redu očitovao u ubrzanju povrata imovine i za to vezanih aktivnosti.

Povrat imovine

- Ukupan broj imovine koja je do sada vraćena vlasnicima ili je prazna: *18.074 vraćene imovine*, od koje je 3.256 praznih stambenih jedinica koju vlasnici nisu preuzeli i za koje ne znamo gdje su.

U 2004. godini vraćeno je ukupno 2.312 kuća njihovim vlasnicima nakon što su tu imovinu napustili privremeni korisnici. Korisnicima je osigurano stambeno zbrinjavanje u kućama kupljenim od APN ili im je dodijeljen građevinski materijal za gradnju, a mali broj smješten je u stanove koji se smatraju državnom imovinom. Od tih riješenih slučajeva, 482 odnose na stambene jedinice koje su bile protupravno korištene.

- **Preostala zauzeta imovina (na dan 1.01.2005):**

855 sa zahtjevom vlasnika za povrat imovine, i

342 bez podnesenih zahtjeva za povrat (od kojih 135 u rješavanju kroz program gradnje);

ukupno: 1.197 stambenih jedinica preostalo zauzeto na kraju 2004. godine.

- Vlasnici kojima imovina nije vraćena u zakonskom roku do kraja 2002. godine isplaćuje se naknada štete do povrata imovine u posjed – do sada je naknadu primilo odnosno prima 1.481 vlasnika.
- Rješavanje preostale zauzete imovine sa zahtjevom vlasnika za povrat – 855 kuća :
 - 22 slučaja odnose na protupravno korištenje za koje su u tijeku sudski postupci iseljenja pokrenuti preko Državnog odvjetništva, te se čekaju pravomoćne ovršne presude kako bi se provela deložacija korisnika. Naknadno su pokrenuta još 32 sudska postupka iseljenja protiv korisnika koji su odbili iseliti iz zauzete imovine. Dio takvih slučajeva riješen je sudskom ovršnom presudom i deložacijom.
 - 370 su slučajevi gdje je za korisnike zauzete imovine osigurano stambeno zbrinjavanje, te su u tijeku isporuke građevinskog materijala. Većina će ih do kraja godine završiti gradnju svojih kuća i potom napustiti zauzetu imovinu.
 - 431 su slučajevi gdje je za korisnike zauzete imovine u tijeku osiguravanje drugog stambenog objekta – APN kuće ili u manjem broju slučajeva stana u državnom vlasništvu.

- **Zagreb, 7. siječnja 2005.**

Povrat ove preostale zauzete imovine direktno je vezan za dinamiku stambenog zbrinjavanja odnosno kupovinu useljivih kuća od APN-a, te dinamiku gradnje i isporuke građevinskog materijala. Prioritetno je završiti isporuke građevinskog materijala za 660 kuća koje su u različitim fazama gradnje a vezane su za povrat imovine (292 u naseljima i 368 u samoizgradnji). Dio tih gradnji odnosi se na korisnike koji će po završetku gradnje napustiti APN kuće u kojima su privremeno smješteni, oko 200 slučajeva, te će se u njima biti zbrinuti trenutni korisnici zauzete imovine. Za rješavanje svih preostalih korisnika zauzete imovine potrebno je još kupiti nešto manje od 400 kuća preko APN-a.

APN je ove godine kupio ukupno 1.292 kuće, odnosno 1.400 stambenih jedinica, budući je dio kupljenih kuća etažiran i iskorišten za smještaj više obitelji. U 2004. godini značajnije su ubrzane isporuke građevinskog materijala – završena obnova ili izgradnja 1.300 kuća, te su otvorena nova naselja u Benkovcu, Gračacu i Korenici u kojima su stambeno zbrinuti dosadašnji korisnici zauzete imovine. Još u desetak mjesta grade se naselja na državnom zemljištu od građevinskog materijala koji isporučuje Ministarstvo.

Na područjima posebne državne skrbi do sada je stambeno zbrinuto ukupno 10.774 obitelji s 39.569 članova, većina kojih su bili privremeni korisnici zauzete imovine – uglavnom izbjeglice iz BiH i SiCG, te drugi povratnici bez vlastite imovine uključujući bivše korisnike društvenih stanova. Korisnici su dobili u najam neoštećene državne kuće kupljene od APN-a ili stanove ili im je dodijeljen građevinski materijal za obnovu kuća odnosno za gradnju na vlastitom ili državnom zemljištu.

Stambeno zbrinjavanje povratnika koji su živjeli u stanovima u društvenom vlasništvu na i izvan područja posebne državne skrbi (bivši nositelji stanarskog prava)

- Rok za podnošenje zahtjeva za stambeno zbrinjavanje izvan područja posebne državne skrbi produžen je do 30. lipnja 2005. godine odlukom Vlade RH od 9. prosinca 2004. godine. Za područja posebne državne skrbi nije ograničen rok za podnošenje zahtjeva za stambeno zbrinjavanje.
- Medijska kampanja u inozemstvu intenzivirana je tijekom listopada 2004. godine u SiCG i BiH, gdje boravi veći broj izbjeglica koji su potencijalni korisnici programa, te im je upućen poziv na povratak u Hrvatsku i podnošenje zahtjeva. U provedbi kampanje i prikupljanju zahtjeva u inozemstvu Ministarstvo surađuje s UNHCR-om, s kojim je o tome u svibnju 2004. potpisan memorandum o suradnji.
- Do sada su podneseni zahtjevi za stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava, i to za:
 - a) područja posebne državne skrbi (PPDS): 6.474 zahtjeva, od čega je 1.572 riješeno dodjelom stanova u državnom vlasništvu, APN kuća ili građevinskog materijala, a prema Zakonu o područjima posebne državne skrbi. Većinom se radi o suglasnostima za stambeno zbrinjavanje u Vukovarsko-srijemskoj županiji u stanovima koje je obnovilo Ministarstvo. Važno je istaknuti da se od preostalih 4.902 neriješenih zahtjeva, najmanje 1.985 odnosi na korisnike koji već borave u stanovima na PPDS po privremenoj osnovi, što je utvrđeno u dosad provedenoj reviziji koja nije završena u svim mjestima.
 - b) izvan područja posebne državne skrbi: 1.641 zahtjeva – 605 za najam i 1.036 za kupnju stana.
- Završetak programa očekuje se do kraja 2006. godine (izgradnja stanova i davanje u najam).

Obnova stambenog fonda i infrastrukture

- Ukupno obnovljeno 131.634 kuća i stanova razorenih ili oštećenih u ratu, u vrijednosti od 14,9 milijardi KN. Od 2003. godine 70% korisnika obnove su povratnici srpske nacionalnosti.
- Rok za podnošenje zahtjeva za obnovu produžen je u 2004. godini na šest mjeseci, do kraja rujna 2004. godine, te je u tom roku podnijeto novih 16.000 zahtjeva.
- U 2004. godini obnovom je obuhvaćeno ukupno oko 9.000 kuća i stanova: (i) organiziranom obnovom obuhvaćeno je 3.757 obiteljskih kuća IV. do VI. stupnja oštećenja – 2.792 kuće su završene a ostatak je u završnim fazama obnove; (ii) isplaćeno je 3.381 novčanih potpora vlasnicima za obnovu kuća nižih stupnjeva oštećenja i povrat vlastito uloženi sredstava; (iii) obnovljeno je 900 stanova, a na još toliko stanova obnova je u tijeku.
- Neriješeni zahtjevi za obnovu, 13.700 i to: 1.550 zahtjeva podnesenih do 2001. godini, većinom u inozemstvu od izbjeglica koje još uvijek borave izvan Hrvatske; te 12.190 zahtjeva podnesenih ove godine u produženom roku za podnošenje zahtjeva (od ukupno 16.000 novo podnesenih zahtjeva ove godine, u međuvremenu je riješeno 3.860 zahtjeva).
- Preostali broj oštećenih stambenih jedinica obnovit će se u 2005. godini, prema preostalim zahtjevima za obnovu ukupno planirano 8.200 kuća i to: 3.000 obiteljskih kuća višeg stupnja oštećenja, 1.200 stanova i 4.000 kuća nižeg stupnja oštećenja čiji vlasnici će dobiti novčane isplate.

- **Zagreb, 7. siječnja 2005.**